

LIJST VAN BESCHERMDE RIJKSMONUMENTEN

Inhoud rijksmonumenten

adres	monument	datum besluit
1. Bergstraat 1	Dommelse watermolen	15 mei 1968
2. Molenstraat 211	Venbergse watermolen	15 mei 1968
3. Dorpsstraat 50	Molen St. Antonius-Abt	15 mei 1968
4. Dommelstraat 41	Huize Agnetendal	14 mei 1980
5. Dorpsstraat 112	Kempische L-vormige langgevelboerderij	15 mei 1968
6. Dorpsstraat 128/128A	Kempische langgevelboerderij	15 mei 1968
7. Schafterdijk 40	Kempische langgevelboerderij	15 mei 1968
8. Sportpark Den Dries	Urneveld uit de late bronstijd	5 oktober 1967
9. Maastrichterweg 16	woonhuis	30 januari 1979
10. Markt 1	Weerderhuys	15 mei 2001
11. Markt 4	deftig woonhuis	15 mei 2001
12. Markt 15/17	voormalig fabrikantenwoning	15 mei 2001
13. Markt 23	Oude raadhuis	15 mei 2001
14. Markt 53	Sint Nicolaaskerk	15 mei 2001
15. Markt 55	r.k.-pastorie	15 mei 2001
16. Leenderweg 1	huize Robijnenhof	15 mei 2001
17. Nieuwe Waalreseweg 189	De Bunker	15 mei 2001
18. Kerkhofstraat ongenummerd	grafkapel Maas-Leën	15 mei 2001
19. Westerhovenseweg 2	langgevelboerderij annex voormalig café	3 april 2003
20. Peperstraat 56/54A	winkel-woonhuis grote Leijenhuijsinge	23 juni 2004
21. Achterste Brug 14	kortgevelboerderij	11 juli 2005

Rijksmonument: 1

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 36873

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Bergstraat
Huisnummer: 1
Monument: Dommelse watermolen

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: E
Nummer: 776

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Dubbele waterradmolen op de Dommel, 'Dommelse Molen'.
Molenhuis deels van baksteen, deels van hout.

De molen is een dubbele onderslagmolen op de Dommel (17^e eeuw en jonger). Oorspronkelijk stond hier een dubbele watermolen: op de linkeroever van de Dommel een korenmolen en op de rechteroever een oliemolen waar raapolie en lijnolie kon worden geproduceerd. De nog bestaande korenmolen is het rijksmonument. Van de oliemolen is alleen de fundering en het maalwerk bewaard gebleven. De huidige opbouw dateert uit 1982. Zij herbergt een molenaarswoning en is naar uiterlijke vorm een reconstructie van de vroegere molen.

Rijksmonument: 1

Rijksmonument: 2

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 36872

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Molenstraat
Huisnummer: 211
Monument: Venbergse watermolen

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: K
Nummer: 6

OMSCHRIJVING

Beschrijving

De Venbergse watermolen. Oorspronkelijk graan-, olie- en schorsmolen, met slagrad op de Dommel. Houten molenhuis.

In 1227 was er al sprake van een graan-, olie- en schorsmolen. Het is nu een korenmolen die werkt op waterkracht met een groot onderslagrad. Het molengebouw is zeer eenvoudig en werd met behoud van de oude constructie vernieuwd rond 1900.

Rijksmonument: 2

Rijksmonument: 3

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 36874

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Dorpsstraat
Huisnummer: 50
Monument: Bergkorenmolen Sint Antonius Abt

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Borkel
Sectie: D
Nummer: 242

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Ronde steen bergkorenmolen, herbouwd na brand in 1936.

De ronde stenen bergkorenmolen (1867-1869) is na een brand in 1936 herbouwd. De laatste restauratie heeft plaats gehad in 1989. Samen met het aanpalende molenaarshuis en magazijn vormt hij een uniek ensemble.

Rijksmonument: 4

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 14 mei 1980
Monumentnummer: 36870

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Dommelstraat
Huisnummer: 41
Monument: Huize Agnetendal

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: G
Nummer: 974

OMSCHRIJVING

Beschrijving

"Huize Agnetendal" is een voormalige pastorie uit 1815. Het pand is gelegen op het terrein van het voormalige klooster St.Agnietendal. Witgepleisterd pand met verdieping onder met leien gedekt zadeldak met hoekschoorstenen. In de symmetrisch ingedeelde voorgevel in het midden een getoogde dubbele deur met smeedijzeren deurijzers, een negental getoogde T-vensters met glas-in-lood in de bovenlichten en boven de deur een 17e eeuwse, beeldhouwde cartouche; de voorgevel is afgesloten met een houten, geprofileerde kroonlijst en heeft boven het midden een half rond afgesloten dakkapel, die bekroond wordt door een klein segmentvormig fronton. Op het dak een ijzeren klokkestoel met luidklokje. Voor de deur een stoep met beeldhouwde leeuwen. De huidige vormgeving van het pand dateert uit het derde kwart van de 19e eeuw. Het bouwblok staat echter aangegeven op de 19e eeuw. Het bouwblok staat echter aangegeven op de topografische kaart van 1837, zodat de kern van het pand mogelijk uit het begin van de 17e eeuw dateert. Tegen het huis aangebouwd een 19e eeuwse, witgepleisterd koetshuis onder met leien gedekt zadeldak met schild. Op het terrein een bijbehorende inrijhek met door bollen bekroonde pijlers en een restant van een laat-middeleeuwse muur met steunberen, die afkomstig zou zijn van het klooster.

Op het terrein staan ook enkele bijgebouwen. Hierin was sinds 1910 de wasblekerij en kaarsenmakerij gevestigd.

Rijksmonument: 5

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 36875

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Dorpsstraat
Huisnummer: 112
Monument: Kempische L-vormige langgevelboerderij

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Borkel
Sectie: E
Nummer: 223

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Boerderij van het Kempisch langgeveltype op L-vormige plattegrond, onder rieten wolfdak met voet van pannen. Ramen met kleine roedenverdeling en luiken. Jaartalstenen 1771.

Uitzonderlijk aan deze boerderij is de haaks op het achterhuis staande schuur. De boerderij werd in 1992 gerestaureerd.

Bouwwerk uit oogpunt van oudheidkundige en volkskundige waarde van belang.

Rijksmonument: 5

Rijksmonument: 5

Rijksmonument: 6

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 41951

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Dorpsstraat
Huisnummer: 128/128A
Monument: Kempische langgevelboerderij

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Borkel
Sectie: E
Nummer: 650 en 651

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Boerderij van het Kempische langgeveltype, onder rieten wolfdak met voet van pannen; kruisko zijnen met luiken. Jaartalstenen 1778. De oorspronkelijke kruisko zijnen met luiken zijn vervangen door T-ko zijnen.

Bouwwerk van belang uit oogpunt van oudheidkundige en volkskundige waarde.

Rijksmonument: 6

Rijksmonument: 7

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 1968
Monumentnummer: 41952

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Schafterdijk
Huisnummer: 40
Monument: Kempische langgevelboerderij

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Borkel
Sectie: E
Nummer: 56

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Boerderij van het Kempische langgeveltype, onder rieten wolfdak, met korfbogig getoogde ingang en met kruisko zijnen. Jaarankers 1745.

‘De Drij Koningen’ is een boerderij van het Kempische langgeveltype uit 1745. Bij de restauratie is de boerderij grotendeels herbouwd met behoud van delen van het muurwerk. Op het terrein staat ook een gerestaureerde karschob met rieten schilddak en er staan enkele oudere lindenbomen.

Bouwwerk van belang uit oogpunt van oudheidkundige en volkskundige waarde.

Rijksmonument: 7

Rijksmonument: 8

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 5 oktober 1967
Monumentnummer: 46133

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Sportpark Den Dries
Huisnummer:
Monument: Urnenveld

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: A
Nummer: 2719

OMSCHRIJVING

Beschrijving

In 1908 werden hier een twintigtal urnen en enkele losse crematies aangetroffen. Vermoedelijk bevinden zich hier nog sporen van het urnenveld. Het beschermde monument heeft een L-vorm, met de korte poot naar het noorden en de lange naar het westen gericht. Het geheel ligt ingeklemd tussen een voetbalveld aan de noord-, een tennisbaan aan de zuid- en een zwembad aan de oostzijde. Aan de zuidzijde van het monument is een gedeelte verloren gegaan aan de uitbreiding van tennisbanen (overigens zonder vergunning uitgevoerd). Over het monument is een hekwerk geplaatst om het voetbalveld van het zwembad te scheiden. De gedeeltes van het monument die met sportvelden zijn bezet zijn geëgaliseerd tot een diepte van 55 cm. Het bodemprofiel van het monument is nog redelijk intact. De kans op de aanwezigheid van resten van een urnenveld lijkt in het noordelijk gedeelte van het monument erg groot. Boringen in de lange poot van de 'L' hebben geen sporen van een urnenveld aangetroffen. Een verhoging in de hoek van de 'L' (podzol boven een uitspoelingszone) zal een heuvel zijn geweest die deel uitmaakte van het urnenveld. Eventuele sporen buiten de oorspronkelijke opgraving zullen zich nog in goede staat bevinden. De uitstrekking van het monument kan niet onderzocht worden, omdat de sportvelden het onmogelijk maken om proefsleuven aan te leggen. Waarschijnlijk strekte het monument zich verder uit aan de van oorsprong natte noordzijde van het gebied.

Datering: Late Bronstijd - Midden-IJzertijd
Cultuur: onbekend/n.v.t.
Toelichting: mogelijk restant langbed 159525/375220

Rijksmonument: 8

Urnenveld uit de late bronstijd op sportpark Den Dries

De bronstijd is de archeologische periode die loopt van ongeveer 2000 v. Chr. tot ongeveer 800 v. Chr. De tijd ontleent zijn naam aan de kennis over de productie en toepassing van het materiaal brons voor gebruiksvoorwerpen. In de late bronstijd was het gebruik de stoffelijke resten van overledenen te verbranden en de crematieresten in urnen te begraven. Dat gebeurde geconcentreerd in zogenaamde urnenvelden. In 1954 is door de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek onderzoek daarna gedaan in de Geenhovense Heide. Een deel is toen bewust niet opgegraven en als archeologisch monument op de rijksmonumentenlijst geplaatst.

Rijksmonument: 8

Rijksmonument: 9

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 30 januari 1979
Monumentnummer: 36871

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Maastrichterweg
Huisnummer: 16
Monument: woonhuis

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: D
Nummer: 4509

OMSCHRIJVING

Beschrijving

Pand uit het midden van de 19e eeuw (1872), bestaande uit begane grond met hoog, pannen zadeldak tussen puntgevels met rollagen. Deur met panelen in de voorgevel; vensters met luiken en schuiframen. Aan de achterzijde uitbouw onder pannen zadeldak.

Gebouw van eenvoudige doch harmonische architectuur en van oudheidkundige waarde.

Rijksmonument: 9

Rijksmonument: 10

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518661

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 1
Monument: Weerderhuys

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: B
Nummer: 2557

OMSCHRIJVING

Inleiding

Aan de westzijde van de zogeheten 'Kleine Markt', op de kruising van enkele wegen, werd in 1890 de neogotische NEDERLANDS HERVORMDE KERK gebouwd op de plaats waar in 1809 het eerste protestantse kerkgebouw was verrezen. Aannemer was Van der Struyk uit Oisterwijk. Het gebouw, dat in 1969 werd overgedragen aan de Gemeente Valkenswaard en de functie van trouwzaal kreeg, staat sinds 1973 bekend onder de naam 'Weerderhuys'.

Beschrijving

Bakstenen kruiskerk met lager koor en ingangspartij onder zadeldaken gedekt met lei in Maasdekking. In alle gevels zijn op regelmatige afstand speklagen van gele verblendsteen aangebracht. De tuitgevels zijn alle voorzien van uitgemetselde schouders en afgedekt met ezelsruggen van daktegels. Uitgezonderd de voorgevel zijn alle gevels voorzien van een bakstenen waterlijst. De zadeldaken zijn voorzien van bakgoten op uitgemetselde geprofileerde lijsten waarin onder andere een muizetand.

Alle venster- en deuropeningen zijn voorzien van afgeschuinde dagkanten. Vensters en lichten hebben allen een geometrische glas-in-lood-vulling, in de voorgevel voorzien van gekleurd glas. De vensters hebben hardstenen dorpels.

De lagere ingangspartij aan de westzijde heeft een hardstenen trap die leidt naar een opgeklampte vleugel deur met gesmede gehengen, klopper en slotplaat onder een door een getoogde strek gedragen korfboog. Daarboven een rondbogig drielichtvenster met hardstenen dorpel waarboven drie rondvensters.

Rijksmonument: 10

De deur en het drielichtvenster bevinden zich in een over de gehele hoogte van de gevel aangebrachte rondbogige nis. In de toppen van de ingangspartij en de kruisarm respectievelijk een aan de bovenzijde getrap licht en een rondbogig licht. Aan de noordzijde, in de hoek van de kruisarmen een uitgemetselde trapkoker onder koepeldak bedekt met zink. In de trapkoker twee aan de bovenzijde getrapte lichten. Aan de zuidzijde van deze en aan beide zijden van de oostelijke kruisarm een rondboogvenster.

In de gevels van de kruisarmen aan noord- en zuidzijde een rondbogig drielichtvenster met boven in de top een getrap licht.

In de top van de oostelijke kruisarm een blind rondboogvenster.

Het lagere koor heeft in de gevel een rondbogig tweelichtvenster waarboven een rondvenster, het geheel in een rondbogige nis. Boven deze nis een aan de bovenzijde getrap licht. In de zuidgevel van het koor een opgeklampte deur met gehengen waarvoor een lage bakstenen trap.

Op de kruising een opengewerkte houten dakruiter op achthoekige plattegrond met laag ingesnoerde spits op geprofileerde klossen met lei in Maasdekking. Op de top van de spits een smeedijzeren ster.

In de voorgevel, boven de deur een gevelsteen: 'DE EERSTE STEEN VAN DIT KERKGEBOUW / IS GELEGD DEN 13 JULI 1890 DOOR DEN / WEL EDELEN HEER G.W. BOOT HZN / KERKVOOGD DER HERVORMDE GEMEENTE / TE VALKENSWAARD E.N.

In het geheel gepleisterde interieur zijn de ingangspartij en het koor door muren van de kruiskerk gescheiden. In de muur naar de ingangspartij een opgeklampte, getoogde vleugel deur met hardstenen dorpel. Boven de ingangspartij een balkon met planken vloer, via een open, gedeeltelijk in de trapkoker opgenomen hardstenen trap bereikbaar. Het onderste gedeelte van de trap is voorzien van een smeedijzeren leuning. Het balkon is van de kerk gescheiden door een muur met rondboog waaronder een smeedijzeren balustrade.

In de muur naar het koor een opgeklampte deur onder gemetselde rondboog met hardstenen geboorteen sluitsteen en dorpel. Over de gehele muur een halfronde waterlijst. In de viering een graatgewelf op een geprofileerde waterlijst. In de kruisarmen en koor tongewelven. In de ingangspartij een vlakke zoldering. Onder de vensters een afzaat.

Op de vier hoeken van de viering colonetten met hardstenen basement en kapiteel.

De vloer bestaat uit hardstenen plavuizen.

In het kerkgebouw zijn nog 4 oorspronkelijke eikehouten kerkbanken aanwezig.

Waardering

Belang van het object als uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling; bijzondere architectuurhistorische waarde; onderdeel van een groter, cultuurhistorisch waardevol geheel; van belang wegens de architectonische gaafheid en de visuele gaafheid van de omgeving.

Rijksmonument: 10

Rijksmonument: 11

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518662

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 4
Monument: deftig woonhuis

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: B
Nummer: 3854

OMSCHRIJVING

Inleiding

WOONHUIS uit 1884 gelegen aan de zogeheten 'Kleine Markt', tegenover de voormalige Nederlands Hervormde kerk.

Beschrijving

Kubusvormig, tweelaags pand onder geknikt schilddak gedekt met lei in Rensdekking. De gevels zijn opgetrokken in handvorm bakstenen. Aan de voorzijde een hardstenen, aan de oostelijke zijgevel een gecementeerde plint.

De symmetrische voorgevel, met cordonlijst, heeft vijf assen met centraal een paneeldeur met bovenlicht met roedeverdeling. De deur wordt aan beide zijden geflankeerd door twee achtruits schuifvensters met hardstenen dorpel en opgeklampte luiken, allen geplaatst onder lichtgetoogde strek. Op de etage vijf identieke vensters, zij het onder rechte strek. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een gepleisterd fries. In de gevel sierankers. In de oostelijke zijgevel op de begane grond een (later aangebracht) achtruits schuifvenster onder rechte strek en steekankers.

Centraal op het dak aan de voorzijde een houten dakkapel, onder zadeldak gedekt met lei in Maasdekking met geschubde wangen en een pediment met lelie-motief. In de dakkapel twee openslaande tweeruits vensters.

Voor het pand een hardstenen stoep met palen en smeedijzeren hek.

Waardering

Het pand vormt een essentieel deel van een groter, cultuurhistorisch belangrijk deel van het dorp dat structureel en visueel gaaf is. Architectonisch is het pand zeer gaaf bewaard gebleven.

Rijksmonument: 11

Rijksmonument: 12

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518667

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 15/17
Monument: voormalige fabrikantenwoning

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: F
Nummer: 4142

OMSCHRIJVING

Inleiding

Het WOONHUIS, gelegen aan de zuidzijde van de zogeheten 'Kleine Markt', werd in 1906 herbouwd met gebruikmaking van oudere muurdelen (ca. 1864) en laat invloed zien van de jugendstil en de chalet-stijl. Opdrachtgever was P. Gijrath die in de voormalige bakkerij/looierij achter het huis van 1895 tot 1904 sigaren produceerde. In 1904 verhuisde de productie naar een nieuwe fabriek in de toenmalige Fabriekstraat.

Sinds enige jaren is het pand in gebruik als Gemeentemuseum waarvoor met name de achterzijde van het pand ingrijpend werd gewijzigd.

Beschrijving

Het tweelaags pand op onregelmatige rechthoekige plattegrond is opgetrokken in baksteen, de voorgevel in rode verblendsteen met een hardstenen plint. Op de begane grond vier, in twee groepen van twee over de gevel geplaatste vensterassen met centraal een portiek met vlakke zoldering en terazzovloer, afgesloten door een rondboog met hardstenen sluitsteen. In het portiek een paneeldeur met driedelig bovenlicht met aan beide zijden een gekoppeld venster, eveneens met bovenlicht. De bovenlichten hebben een glas-in-lood-vulling. Op de deur twee smeedijzeren deуроosters. Aan weerszijden van het portiek twee getoogde schuifvensters met in het driedelig bovenlicht glas-in-lood-vulling. De vensters worden, evenals die op de etage, bekroond door segmentbogen met hardstenen geboorte- en sluitstenen en hebben geprofileerde hardstenen dorpels.

Op de asymmetrisch ingedeelde etage aan de linkerkant drie rechthoekige vijfuits schuifvensters met in het driedelig bovenlicht glas-in-lood-vulling. Het boogveld boven de vensters is gevuld met witte verblendsteen.

Rijksmonument: 12

Aan de rechterzijde een hardstenen kraagsteen met uitgemetseld gewelf waarop een ijzeren balk rust. Hierop een houten erker, aan de onderzijde gevuld met metselwerk, aan de bovenzijde beglaasd door middel van een tweeruits openslaand venster met vierdelig bovenlicht aan de voorzijde. Aan beide zijden een openslaand venster met tweedelig bovenlicht, gekoppeld aan een in de gevel geplaatst schuifvenster met gedeeld bovenlicht onder getoogde segmentboog. Alle bovenlichten zijn voorzien van een glas-in-lood-vulling. Op het platte dak van de erker, rustend op geprofileerde klossen, een balkon met geprofileerde houten balustrade. De gevel wordt aan de bovenzijde beëindigd door een fries van gele verblendsteen met deels houten, deels gemetselde consoles waarop een bakgoot rust. De topgevel is opgetrokken uit houten vakwerk met gele verblendsteen en boven in de nok een betimmering van vertikaal geplaatste kraaldelen. Centraal in de topgevel een opgeklampte, deel beglaasde deur met drieruits bovenlicht en gekoppelde zesruits openslaande vensters met 2-ruits bovenlichten. Het zadeldak heeft een overstek op geprofileerde klossen met een geschubd windbord. Het pand wordt gedekt door een afgewolfd schilddak, de topgevel door een zadeldak. Beide daken, met ongelijke voet, zijn gedekt met lei in Maasdekking, onderbroken door enkele rijen afgeronde leien. Op het schilddak twee pironen en een dakkapel onder zadeldak met overstek, gedekt door afgeronde leien in Maasdekking. De dakkapel heeft een geschubd windbord waaronder een met vertikaal geplaatste kraaldelen gevulde driehoek en twee gekoppelde vierruits openslaande vensters. De gepleisterde oostelijke zijgevel met gecementeerde plint is asymmetrisch en voorzien van over de gehele hoogte lopende steunberen en uitgemetselde schoorstenen. Op de begane grond een samengesteld venster onder segmentboog en een ondiep portiek onder betonnen afdak met bovenlicht en een paneeldeur. Op de etage twee vierruits en een drieruits schuifvenster. Op de derde etage een klappaam en twee gekoppelde openslaande vensters. In de zijgevel sierankers 1,8,6 en 4. De gepleisterde asymmetrische achtergevel is op begane grond geheel gewijzigd door een latere eenlaags aanbouw die werd opgetrokken ten behoeve van het museum. Op de etage een aanbouw onder lessenaardak gedekt met lei in Maasdekking waarin een deels beglaasde paneeldeur met bovenlicht en een T-venster, beide met afgeronde bovenhoeken. In het lessenaardak een loggia met een tweeruits openslaand venster. Op de rechterhelft van het dak een dakkapel met houten fronton. Centraal in de achtergevel het trappenhuis met een rechthoekig en een getoogd drieruits venster met jugendstil glas-in-lood-vulling. Aan de rechterzijde een aanbouw onder plat dak met op de etage een T-venster met glas-in-lood-vulling en een opgeklampte deur. In de achtergevel steekankers. In het interieur zijn na de verbouwing tot museum nog aanwezig de terrazzovloer met Art-Deco-motieven in de hal en de van daaruit beginnende trap met art-deco trappaal. In de hal en de voorkamer op de etage een stucdecoratie op het plafond in de trant van de Nieuwe Kunst. In de voormalige woonkamer een cassettenplafond (in de achterkamer niet zichtbaar) en jugendstil schouw (niet zichtbaar). De schuifdeuren met glas-in-lood-vulling die de voorkamer scheidden van het achterste gedeelte zijn nog in de muur aanwezig. In nagenoeg het gehele huis zijn de oorspronkelijke paneeldeuren nog aanwezig. Het huis is onderkelderd. Voor het pand een hardstenen stoep met hardstenen palen waartussen smeedijzeren sierhekken. Links van het woonhuis een smeedijzeren openslaand hek.

Gedeeltelijk grenzend aan de achterzijde van het woonhuis een eenlaags aanbouw uit ca. 1880 met plat dak waarop een lichtkap. In de gepleisterde voorgevel met gecementeerde plint drie gekoppelde openslaande vensters en een paneeldeur en aan de bovenzijde een gemetselde balustrade. In de westgevel, die uitkijkt op de achter het huis gelegen tuin, twee (vernieuwde) deels beglaasde paneeldeuren en twee (vernieuwde) zesruits openslaande vensters. De oostgevel is blind. Van het oorspronkelijke interieur resten nog het balkenplafond, in het midden ondersteund door een gietijzeren I-balk (Acieres de Longwy), en een waterpomp. In een hoek twee putten van de voormalige koffiebranderij/bakkerij.

Waardering

Het pand is onderdeel van een groter cultuurhistorisch waardevol geheel; is van belang wegens de architectonische gaafheid van het pand en de samenhang met de visuele gaafheid van de omgeving.

Rijksmonument: 12

Rijksmonument: 13

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518668

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 23
Monument: Oude raadhuis

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: F
Nummer: 4144

OMSCHRIJVING

Inleiding

Aan de zuidzijde van de zogeheten 'Kleine Markt' werd in 1927 een RAADHUIS gebouwd naar de plannen van architect Taen Err Toung uit Amsterdam die hiervoor reeds in 1920 een ontwerp had gemaakt. In 1927 volgt een vernieuwd ontwerp van de hand van dezelfde architect in samenwerking met Ant. Bogers uit Eindhoven. Aannemer werd P. Martens uit Valkenswaard. In maart 1928 werd het raadhuis geopend. Het vertoont sterke invloed van de Um 1800-stijl.

Na samenvoeging van de gemeenten Borkel en Schaft, Dommelen en Valkenswaard in 1934 werd het noodzakelijk het bestaande raadhuis te vergroten. Architectenbureau Ed. Cuijpers uit Amsterdam ontwierp een in dezelfde stijl uitgevoerde westelijke vleugel die de gebogen rooilijn van de Markt volgt.

Beschrijving

Het oudste gedeelte van het raadhuis (1927-1928), op een nagenoeg vierkante plattegrond, is tweelaags en heeft een geknikt schilddak gedekt met verbeterde Hollandse pannen en met een bakgoot op klossen.

De symmetrische voorgevel en het risalerende centrale deel worden begrensd door gemetselde, geblokte hoeklisenen. Het risalerende deel heeft een lage attiek. Aan deze risaliet een overwelfd portiek met bordestrap en balkon. Aan de voorzijde van het bordes een gevelsteen met voorstelling van Sint Nicolaas.

Rijksmonument: 13

Op de begane grond twee gekoppelde vierruits openslaande kelderramen met diefijzers. Op de hoofdverdieping en op de etage, twee kruisvensters met zesruits openslaande vensters en vierruits bovenlichten met glas-in-lood-vulling. Voor het onderste deel van de vensters op de begane grond paneelluiken met diabolo-motief.

In de risaliet een dubbele paneeldeur met halfroond bovenlicht waarin radiale tracering met glas-in-lood-vulling. Links van de deur een zesruits openslaand venster en een hardstenen brievenbus met opschrift POST, rechts van de deur een ingebouwde, ondiepe kast met openslaand venster en een gevelsteen EERSTE STEEN / GELEGD 18-7-1927 / E.A.J. KUIPER / BURGEMEESTER / J. KANEN / CH.P. JASPERS / WETHOUDERS / H. LEEMANS / SECRETARIS.

Het bordes, waaronder een trap met hardstenen treden, heeft aan drie zijden een rondboog met hardstenen geboortestenen waarin trekstangen. Zij ondersteunen een balkon met smeedijzeren balustrade.

Op de etage, in het risalerende centrale deel, een gedeeltelijk beglaasde deur met vierruits bovenlicht die toegang verleent tot het balkon. Aan weerszijden van de deur een negenruits openslaand venster met zesruits bovenlicht. De bovenlichten hebben een glas-in-lood-vulling. Op het dak drie dakkapellen met plat dak.

De symmetrisch ingedeelde oostelijke zijgevel heeft op de begane grond en de etage twee vensters als aan de voorzijde. Centraal op beide verdiepingen drie zesruits openslaande vensters, op de begane grond met een vierruits bovenlicht op glas-in-lood-vulling. Ook de zijgevel wordt begrensd door geblokte hoekliseren.

Aan de achterzijde op de begane grond en de etage van het oude gedeelte op de begane grond een kruisvenster.

Het dak van het oude deel wordt bekroond door pironen en een gesloten vierkante houten dakruiter met afgeschuinde hoeken waarvan het onderste deel bekleed met daktegels. Op de dakruiter een zinken tentdak met piron. In de dakruiter is een uurwerk van de firma Eijsbouts uit Asten geplaatst. In het interieur zijn de plafonds nog oorspronkelijk. Ook zijn enkele paneeldeuren alsmede de deurkozijnen nog aanwezig. De trap, welke bij de bouw van de vleugel in 1934 werd geplaatst, is nog ongewijzigd aanwezig.

Een ingelijst tegeltableau voorstellende de laatste valkenjacht in Valkenswaard, dat in 1928 bij de opening van het raadhuis werd aangeboden, heeft als opschrift onder de voorstelling: TER HERINNERING AAN DE LAATSTE VALKENJACHT / AANGEBODEN AAN DE GEMEENTE VALKENSWAARD / DOOR DE SOCIETEIT 'EENSGEZINDHEID' / APRIL 1928. Het tableau werd vervaardigd bij 'De poceleyne Fles' te Delft en is gesigneerd door V.P.

Waardering

Het object is uitdrukking van een bestuurlijke en voorbeeld van een typologische ontwikkeling en is van belang voor de geschiedenis van de architectuur en het oeuvre van de architect en maakt deel uit van de visuele gaafheid van de omgeving.

Rijksmonument: 13

Rijksmonument: 14

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518671
Omschrijving herzien: 10 februari 2017

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 53
Monument: Sint Nicolaaskerk

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: D
Nummer: 5731

OMSCHRIJVING

Inleiding

Aan het zuiden van de Markt staat de in 1927 door Jan Stuyt ontworpen SINT NICOLAASKERK. De huidige kerk verving haar voorganger van architect Weber uit 1858-1860. Een deel van de toren van Weber werd ommanteld opgenomen in de nieuwbouw. De kerk is opgetrokken in een decoratieve Expressionistische baksteenstijl met verwijzingen naar de Neo-Gotiek.

De baksteendecoratie in het interieur is gepleisterd en overgeschilderd. De ingangseur van toren naar kerk, het orgel en de westelijke orgelgalerij zijn vernieuwd. Ten zuiden van het koor een nieuwe eenlaagse aanbouw.

Beschrijving

Uit baksteen opgetrokken, driebeukige, blindbasilicale kerk op kruisvormige plattegrond met schip van vier traveeën en naar het transept verbredende zijbeuken. Na het transept volgen één koortravee kapel ten zuiden van het koor Maria als Mater Amabilis, in de noordelijke kapel de Aanbedding van Christus. In het koor vijf vensters uit de vorige kerk (ca. 1925): het Offer van Abraham, de Mannaregen, de Verrijzenis, de Wonderbaarlijke Vermenigvuldiging van brood en vissen, de Bruiloft te Kanaan.

In de kapel ten zuiden van de toren scenes m.b.t. O.L.V. van Handel, in de noordelijke kapel diverse voorstelling waaronder een boom (Apoc. 22) en haan (Rom. 2). Het beeldhouwwerk (van H. v.d.Geld en P. Verdonk) is, uitgezonderd het Madonnabeeld van Luc van Hoek (1936), van elders afkomstig. In de kapel noordelijk van het koor een doopvont (1921) afkomstig uit de vorige kerk. Orgel en orgelkas zijn niet van waarde uit het oogpunt van monumentenzorg.

Rijksmonument: 14

Waardering

De kerk is van algemeen belang. Het gebouw heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de dorpskerk in het interbellum. Het gebouw heeft architectuurhistorisch belang door de stijl en de detaillering, die getuigen van de wijze waarop de architect een compromis bereikte tussen traditie en vernieuwing in de kerkenbouw en is van kunsthistorisch belang door de interieuronderdelen, waaronder de bijzondere ramenreeks van Luc van Hoek. Het gebouw is tevens van belang als voorbeeld van het oeuvre van de architect Stuyt. Het heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere situering, verbonden met de ontwikkeling van de nederzetting. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid en de zeldzaamheid van bewaarde kerken van Stuyt.

Rijksmonument: 14

Rijksmonument: 15

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518674
Omschrijving herzien: 10 februari 2017

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Markt
Huisnummer: 55
Monument: r.k.-pastorie

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: D
Nummer: 5731

OMSCHRIJVING

Inleiding

Aan de zuidzijde van de Markt, ten westen van de Sint Nicolaas-kerk, staat de R.K.-PASTORIE uit 1882 met Eclectische elementen. Aan de achterzijde is een nieuwe metalen pui geplaatst en heeft het voormalige koetshuis een vaste verbinding gekregen met de pastorie.

Beschrijving

Blokvormig tweelaags pand van handvorm baksteen onder afgeknot tentdak met lei in Maasdekking aan de voorzijde en Rensdekking aan de zijkanten. De top van het dak wordt ingenomen door een lichtkoepel. Aan de voorzijde een bakgoot op klossen. De symmetrische voorgevel met vijf vensterassen heeft een risaliserende middenas en word begrensd door hoeklisenen en gedeeld door hardstenen dorpel lijsten. De voorgevel heeft een hardstenen plint, de zijgevels een gecementeerde. Alle getoogde deur- en vensteropeningen in de voorgevel zijn voorzien van een geprofileerde gestucte en geschilderde omlijsting, die aan de bovenzijde wordt afgesloten en bekroond door een brede kuif. In zwikken en kuif rozetten en florale motieven. Centraal in de voorgevel een vleugel deur bestaande uit twee paneeldeuren met smeedijzeren deуроosters onder een korfboog. Voor de deur een hardstenen trap met vernieuwd smeedijzeren hek. De deur wordt geflankeerd door twee vierruits schuifvensters met ongedeeld bovenlicht onder korfboog. Op de etage vijf vierruits schuifvensters met ongedeeld bovenlicht en gestucte omlijsting onder segmentboog met gestucte kuif.

Rijksmonument: 15

De risaliet boven de kroonlijst heeft een bakstenen borstwering waarin centraal een rondbogig venster bekroond met een gestucte omlijsting. Hierop een zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. In de dakkapel een vierruits openslaand venster met ongedeeld halfrond bovenlicht. De asymmetrische oostgevel heeft op de begane grond en de etage twee zesruits schuifvensters onder strek met hardstenen dorpel. Tegen de gevel enkele steekankers. De asymmetrische westgevel is gelijk aan de andere zijgevel maar heeft twee koekoeken. In de asymmetrische achtergevel wordt de begane grond deels ingenomen door een tweedelige aanbouw. Daarnaast een nieuwe samengestelde metalen pui waarboven in het muurvlak nog twee oorspronkelijke strekken. Op de etage drie zesruits schuifvensters onder strek en een (vernieuwd) rondvenster. In de gevel enkele steekankers. In het dakschild twee klapramen.

Tegen de achtergevel het voormalig koetshuis bestaande uit een eenlaags gebouw op rechthoekige plattegrond, opgetrokken in handvorm baksteen onder zadeldak gedekt met hollandse pannen. In de topgevel van het koetshuis, deels ingenomen door een nieuwe aanbouw onder plat dak (1978), een (vernieuwde) paneeldeur met halfrond bovenlicht met V-vormige trasering onder een segmentboog met hardstenen geboorte- en sluitsteen en op de etage een (vernieuwd) zesruits openslaand venster. In de gevels van de aanbouw steekankers. In de oostelijke zijgevel twee openslaande vensters met diefijzers onder segmentboog waartussen een dichtgemetselde poort met hardstenen geboorte- en sluitstenen. Rechts daarvan een (vernieuwde) deels beglaasde paneeldeur.

In de hoek van het koetshuis en de achtergevel is een aanbouw onder plat dak aangebracht met aan de tuinzijde een deels beglaasde vleugeldeur. Aan de zijkant een tweelingvenster met openslaande vensters en diefijzers. Alle vensters en deuren voorzien van hardstenen dorpels. Boven het plat dak in de muur van het koetshuis twee openslaande vensters en in de achtergevel van de pastorie een bovenlicht met glas-in-lood-vulling onder strek (dit is het bovenlicht van de deels beglaasde, nog in het interieur aanwezige tuindeuren).

In de westelijke zijgevel van het koetshuis een nieuw venster, een klapraam en twee halfronde stalramen, de laatste drie met hardstenen dorpel. Aan het einde van de gevel een uitgemetseld schoorsteen.

In het interieur zijn nog aanwezig de paneeldeuren met enkele bovenlichten met glas-in-lood-vulling, gestucte plafonds op de begane grond en de hardstenen vloer in de centrale hal.

Waardering

De pastorie is van algemeen belang. Zij heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme in het zuiden en is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van de pastorie. Zij heeft architectuurhistorische waarde vanwege de representatieve stijl en de detaillering, voor pastorieën relatief zeldzaam rijk uitgevoerd. Het gebouw heeft ensemblewaarden vanwege de bijzondere betekenis door de situering naast de kerk. nauw verbonden met de ontwikkeling van de nederzetting. Het is gaaf bewaard gebleven.

Rijksmonument: 16

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518660

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Leenderweg
Huisnummer: 1
Monument: Huize Robijnenhof

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: B
Nummer: 4898

OMSCHRIJVING

Inleiding

Op de samenkomst van de Leenderweg, Markt en Karel Mollenstraat liet gemeentelijk geneesheer dr. B.W.F. Dagevos in 1900 de VILLA ROBIJNENHOF bouwen, een woning annex praktijk. Het pand, dat tot 1980 dienst deed als dokterswoning, werd ontworpen door de Haagse architect G. de Groot. Hij had zich laten inspireren door de villa Henny van Berlage aan de Scheveningseweg in Den Haag. Villa Robijnenhof draagt Berlagiaanse kenmerken en Jugendstil-ornamenten.

Beschrijving

Het geheel vrijstaande, een- en tweelaags pand heeft een onregelmatige vierkante plattegrond. Vertrekken en balkons zijn allen gegroepeerd rondom een centraal gelegen, dominante hal met vide onder lichtkap op het platte dak. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met op enkele plaatsen baksteendecoratie. De deels gekoppelde vensters hebben allen een geprofileerde hardstenen dorpel en latei onder segmentboog en, tenzij anders vermeld, in de bovenlichten een glas-in-loodvulling.

Het samengestelde dak bestaat uit een afgeknot schilddak met balustrade, platte daken en al dan niet gewolfde zadeldaken met ongelijke voet die worden gedekt door tuile-du-nord pannen en windveerpannen. De daken hebben bakgoten op geprofileerde klossen en dragen pironen.

De voorgevel met middenrisaliet is nagenoeg symmetrisch met op de begane grond links van de risaliet een grotendeels beglaasde (vernieuwde) houten erker op bakstenen basement onder samengesteld lessenaardak gedekt met tuille-du-nordpannen. Aan de voorzijde hiervan beglaasde vleugeldeuren en hardstenen traptreden. Rechts van de risaliet drie gekoppelde drieruits schuifvensters. In de risaliet drie gekoppelde vensters met twee- en drieruits bovenlichten.

Rijksmonument: 16

Op de etage zes T-vensters met drieruits bovenlichten. In de risaliet boven deze vensters het geschilderde opschrift HUIZE ROBIJNENHOF en een openslaand venster met frans balkon, geflankeerd door twee smalle openslaande vensters. De risaliet wordt bekroond door een opengewerkte balustrade tussen hoekpijlers. Op het schilddak twee dakkapellen met openslaande vensters onder lessenaardak, gedekt met tuile-du-nord- en windveerpannen.

Het pand wordt aan de westzijde beheerst door een torenvormig uitgebouwd trappenhuis. Op de begane grond twee openslaande vensters, daarboven vier vensters, allen in paren gekoppeld en geheel met Jugendstil glas-in-lood-vulling. Aan de straatzijde de ingangspartij, bestaande uit een diep, door rondbogen ondersteund, uitgebouwd portiek met bakstenen borstwering afgedekt met hardstenen platen. In het portiek een graatgewelf van gele verblendsteen en hardstenen vloer. Een trap met hardstenen treden voert naar een art-déco paneeldeur met klein deurrooster. Het trappenhuis wordt bekroond door een met rondbogen ondersteunde loggia met identieke borstwering en vlakke zoldering. Links van het trappenhuis, op dezelfde rooilijn, een eenlaags aanbouw met samengesteld venster: onder een hardstenen, aan de onderzijde getoogde latei een metalen luik en openslaand venster waarboven twee schuifvensters met gedeeld bovenlicht. Deze eenlaags aanbouw wordt, evenals die aan de oostgevel, gedekt met een plat dak een gemetselde balustrade met hardstenen afdeklijst. Rechts van de risaliet op de etage een openslaand venster, een uitgemetselde schoorsteen en, op de begane grond en de etage, een schuifvenster met gedeeld bovenlicht.

De oostgevel heeft rechts een licht risaliserend, deels tweelaags gedeelte met op de begane grond een deels beglaasde paneeldeur met drieruits bovenlicht waarboven een tweelingvenster met openslaande vensters. In het eenlaags deel een schuifvenster met drieruits bovenlicht, geflankeerd door tweeruits schuifvensters. Rechts daarvan een deels beglaasde paneeldeur. Links van de risaliet op begane grond en etage een schuifvenster met gedeeld bovenlicht en een uitgemetselde schoorsteen.

Aan de achterzijde een tweelaags middenrisaliet onder afgewolfd zadeldak met ongelijke voet. Op de begane grond twee schuifvensters met drieruits bovenlicht zonder glas-in-lood-vulling met aan weerszijden een openslaand venster, het rechtse met diefijzers. Aan weerszijden van de risaliet de achterzijden van de eerder beschreven eenlaagse gedeelten onder plat dak. Links met twee openslaande vensters met diefijzers en een deels beglaasde paneeldeur met hardstenen uitpandige trap. Rechts met een (vernieuwde) opgeklampte deur met uitpandige hardstenen trap. De balkons op de platte daken zijn bereikbaar via deels beglaasde paneeldeuren op de omloop.

Het interieur is sinds de bouw nauwelijks gewijzigd. De diverse ruimtes zijn gerangschikt rond een centrale achzijdige hal met gaanderij welke over twee etages doorloopt en boven licht ontvangt via een legraam met Jugendstil glas-in-lood-vulling. Verder zijn aanwezig de originele paneeldeuren met glas-in-lood-vullingen, de marmeren schouwen (Jugendstil), de lambrizing in de centrale hal en de Jugendstil tegels in de hal. In het toilet een blauw-wit aardewerken toiletpot met fonteintje (Cauldon Works, Brow Westhead Moore, Stoke on Trent).

In de tuin een rode beuk en paardekastanje. De tuin wordt aan de voorzijde en gedeeltelijk aan de zijkant omgeven door een smeedijzeren hek op bakstenen sokkel met ezelsrug en hardstenen stootstenen bij de ingang.

Waardering

Het pand is van belang wegens de hoogwaardige architectuur en gaafheid van zowel exterieur als interieur; wegens het materiaalgebruik en de ornamentiek; wegens de relatie met de visuele gaafheid van de omgeving.

Rijksmonument: 16

Rijksmonument: 17

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518673

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Nieuwe Waalreseweg
Huisnummer: 189
Monument: De Bunker

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: A
Nummer: 2829

OMSCHRIJVING

Inleiding

In 1942 werd ten noorden van het dorp, aan de weg naar Waalre, een BUNKER met manschap-
penverblijven gebouwd. Het pand werd gecamoufleerd als boerderij, welke als een bakstenen schil om
de bunker werd opgetrokken. In de oost-west gerichte vleugel van het L-vormige gebouw bevindt zich
het bunkercomplex, in de noord-zuid gerichte vleugel de voormalige verblijven van de manschappen.
Het exterieur vertoont qua type en stijl grote overeenkomsten met door Duitse troepen opgetrokken
gebouwen op en rond luchtmachtbases (o.a. Prinsenbosch, Gilze-rijen).

Het gebouw had voor zover bekend als functie het ontvangen en doorzenden van allerlei
radiografische berichten, met name die van de Duitse marine (U-boten). Na de oorlog heeft het pand
o.a. dienst gedaan als marechaussee-kazerne (tot 1968) en als oefenplaats voor de plaatselijke
brandweerkorpsen. Tegenwoordig is het in gebruik als woonhuis, kantoor en expositieruimte.

In de zuidgevel oorspronkelijk een lichtgetoogde, opgeklampte vleugel deur onder getoogde strek en
een rechthoekige opgeklampte vleugel deur onder betonnen latei, nu beide beglaasd.

Oorspronkelijk op alle daken, in het verlengde van de vesters op de begane grond, houten dakkapellen
onder zadeldak met verbeterde Hollandse pannen en gekoppelde tienruits openslaande vensters (nu
deels verdwenen). De vensters op de begane grond in het manschappenverblijf hadden allen
paneelluiken (nu op twee na verdwenen).

Rijksmonument: 17

Beschrijving

Het eenlaags pand heeft een L-vormige plattegrond en is opgetrokken uit imitatie-handvorm bakstenen met muizetand. De gevels zijn symmetrisch ingedeeld.

De hoge noordvleugel met het bunkercomplex heeft aan de noord- (6x), west- (5x) en zuidzijde (3x) negenruits valse vensters onder strek. Aan de zuidzijde van het bunkercomplex een korte, op het zuiden gerichte vleugel (massief beton, ommetseld), afgescheiden van het bunkercomplex door een overdekt doorgang met aan beide zijden een getoogd, hardstenen kozijn (T-ingang, oorspronkelijk afgesloten met een stalen deur of hekwerk). In de korte vleugel een negenruits vals venster. Ook in aansluiting met de oostvleugel eenzelfde T-vormige ingangspartij.

De lagere oostvleugel heeft in de gevel aan de oostzijde negen vensterassen met acht lichtgetoogde vierentwintigruits kruisvensters onder strek. In de vierde as van rechts een nieuwe getoogde vleugel deur met kleine roedeverdeling in een hardstenen, getoogd kozijn. In de asymmetrische westgevel een lichtgetoogde paneel deur onder een getoogde strek. Hiertussen twee vierruits openslaande vensters met hardstenen dorpels en oorspronkelijk vier kruisvensters als in de oostgevel, waarvan er nu twee zijn vervangen door vleugel deuren. Alle vensters en deuren bezitten hardstenen dorpels.

Op het pand afgewolfde zadeldaken met ongelijke nok die worden gedekt door (de oorspronkelijk) blauwe en (nieuwe) rode verbeterde Hollandse pannen met aan de onderzijde dakgoten.

De indeling van het pand is nagenoeg ongewijzigd. Van het oorspronkelijke interieur is alles verdwenen of vernieuwd. Van de glassluizen, aangebracht in de T-vormige ingangspartijen in de zuidgevel van de bunker, zijn nog aanwezig de stalen kozijnen met duimen en delen van het ventilatiesysteem.

De oostvleugel is onderkelderd.

Aan de straat een (nieuw) smeedijzeren hek tussen twee gemetselde pilasters met hardstenen dekplaat.

Aan een van deze pilasters een wachthuisje onder zadeldak (nu gedekt met nieuwe singels) met (nieuwe) opgeklampte deur.

Waardering

Het pand is van belang als bijzondere uitdrukking van een technische en typologische ontwikkeling in Nederland uit de Tweede Wereldoorlog, mede door de combinatie van materiaal in in- en exterieur; is van belang wegens de architectonische gaafheid.

Rijksmonument: 17

Rijksmonument: 18

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 15 mei 2001
Monumentnummer: 518659

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Kerkhofstraat
Huisnummer: ongenummerd
Monument: grafkapel Maas-Leën

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: F
Nummer: 4175

OMSCHRIJVING

Inleiding

Op het kerkhof, dat is gesitueerd op het terrein van de voormalige middeleeuwse kerk die in de tweede helft van de negentiende eeuw werd gesloopt bevindt zich een neogotische GRAFKAPEL voor de familie Maas-Leën, omstreeks 1913/1914 vervaardigd door de firma Barette te Eindhoven.

Beschrijving

Een geheel hardstenen grafkapel met rechthoekige plattegrond op hardstenen sokkel met plint. De kapel heeft een zadeldak gedekt met lei in Maasdekking. De ingang aan de zuidzijde bestaat uit een rechthoekige paneeldeur met smeedijzeren rooster onder spitsbogige omlijsting. Op de hoeken aan de zuidzijde colonetten met bladkapiteel. In de oost- en westzijde een spitsbogig licht met glas-in-loodvulling. De noordzijde is blind. De topgevels aan de noord- en zuidzijde dragen een geprofileerde afdeklijst. De zuidgevel wordt bekroond door een hardstenen kruis.

De ingang wordt geflankeerd door florale motieven in laagrelief. Boven de deur, op het spitsbogig veld, de inscriptie 'FAMILIE / MAAS-LEEN'. Boven de spitsbogige omlijsting 'DE DOOD IS DE WEG TOT HET LEVEN H. AMBR.'

Het interieur bestaat uit een houten spitsbogig tongewelf, geblokte tegelvloer en altaartafel op consoles, staande op een sokkel.

Rijksmonument: 18

Tegen de noordwand een marmeren plaquette met het opschrift 'IN AFWACHTING / DER EEUWIGE VERRIJZENIS / RUSTEN HIER / DE ECHTELIEDEN / H. MAAS GEB. 10 JAN. 1819 OVERL. 22 FEBR. 1883 / P.C. LEEN GEB. 4 NOV. 1821 OVERL. 26 AUG. 1890 / HUNNEN ZWAGER EN BROEDER / A.L. LEEN GEB. 8 MEI 1824 OVERL. 24 DEC. 1913 / HUNNE KINDEREN / J.J. MAAS GEB. 9 JUNI 1852 OVERL. 24 NOV. 1882 / J.A. MAAS GEB. 11 JUNI 1853 OVERL. 13 SEPT. 1914 / J.M.M. MAAS GEB. 16 MAART 1864 OVERL. 18 NOVEMBER 1942 / AAN DE GRENS VAN 'T AARDSCHE LEVEN / VANGT HET WARE LEVEN AAN / DAAROM ZIJ ONS DOEL EN STREVEN / NAAR DAT LEVEN OP TE GAAN.

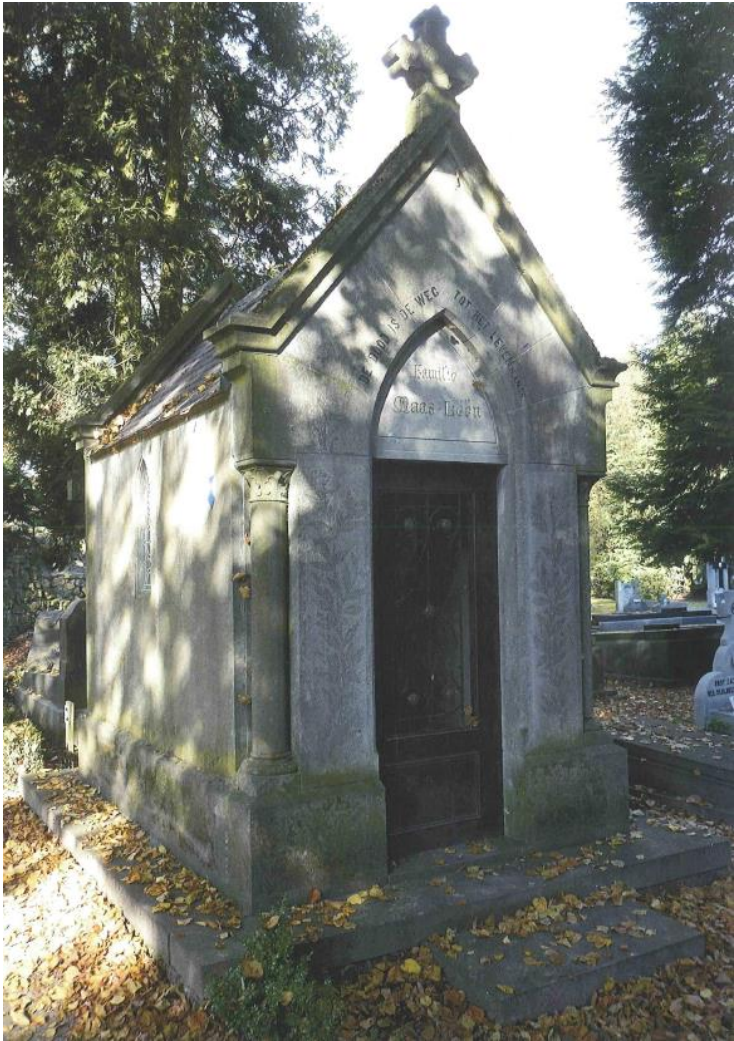
Boven de tekst een engel met eronder een banderol met opschrift 'REQUIEM AETERNAM / DONA EIS DOMINE'.

De grafkapel is aan de westzijde op de plint gesigneerd 'BARETTE / EINDHOVEN'.

Waardering

Het object heeft belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling; is een voorbeeld van een typologische ontwikkeling en heeft belang vanwege de architectonische gaafheid van ex- en interieur.

Rijksmonument: 18

Rijksmonument: 19

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 3 april 2003
Monumentnummer: 526221

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Westerhovenseweg
Huisnummer: 2
Monument: langgevelboerderij annex voormalig café

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: G
Nummer: 343

OMSCHRIJVING

Inleiding

LANGGEVELBOERDERIJ annex voormalig dorpscafé met stallen en schuur, opgetrokken in Ambachtelijk-traditionele bouwtrant en daterend uit 1825. Voor het café-woonhuis een stoep met hardstenen stoeppalen en ijzeren stangen. Achter tegen het pand de fundering van de hier in 1744 gestichte brouwerij die ca. 1890 naar het buurperceel werd verplaatst. Het geheel ligt in het Keersopdal aan de rand van het dorp Dommelen. Naast de schuur een notenboom.

Beschrijving

Langgevelboerderij annex dorpscafé "De Oranjeboom" met stallen en schuur, boven een gepleisterde plint opgetrokken op een rechthoekige plattegrond uit handvormbaksteen in kruisverband. Voorgevel café en woonhuis met knipvoeg. Zadeldak met gesmoorde Hollandse pannen tussen tuitgevels, links uitlopend in een schoorsteen. Op de nok boven het woonhuisgedeelte een tweede schoorsteen. De tuitgevels hebben vlechtingen en aanzetten, rechts een getrapte toppilaster. In het pand zijn nog de resten van de bierkei der van de oude brouwerij. De voorgevel heeft in het midden een paneel deur met oud beslag en bovenlicht. Geëmailleerde vergunningbordjes. Aan weerszijden van de deur twee T-vensters (schuiframen) met aan de onderzijde elk een strook van 4 ruitjes met geel glas. Dubbele opgeklampte luiken. Deur en vensters, alle even hoog, zijn voorzien van strekken. Staafankers. Geprofileerde, deels gepleisterde kroonlijst met bakgoot. De zijgevel rechts heeft twee latere T-vensters. Daarboven het ankerjaar 1825. Op zolderniveau twee vensters met 2-ruits bovenlicht en ieder twee draairamen. De achtergevel heeft uiterst links een latere haakse aanbouw met dames- en herentoilet. Voorts een achterdeur met bovenlicht en aan weerszijden een venster met klapraam als bovenlicht. Links van de voorgevel van het woonhuis zijn stallen en schuur onder zadeldak met wolfseinde aangebouwd.

Rijksmonument: 19

Het dak is gedekt met gesmoorde rode Hollandse pannen. De voorgevel uit donkere handvormsteen (21 x 10,5 x 4/5,5 cm) maakt een oudere indruk dan het woonhuiscafé maar is net zo oud en uit één stuk gebouwd. In het midden en rechts twee identieke dubbele staldeuren onder segmentbogen met strekken, afgedekt door koppen. Deze deuren worden afgewisseld door vensters met gewijzigde 6-ruits schuiframen. Uiterst links een latere deel deur onder houten latei. Staafankers. Onder de dakrand een eenvoudig baksteenfries. Bij de achtergevel van de schuur zet het dak iets lager aan dan bij het woonhuis. De achtergevel vertoont een staldeur, 6-ruits stal ramen uit beton en is deels begroeid. De geheel symmetrische korte zijgevel van de schuur is vernieuwd in imitatie handvormsteen in kruisverband. Grote dubbele deur onder segmentboog met strekken, aan weerszijden getoogde 4-ruits stal ramen uit beton met strekken. Op zolderniveau twee kleine ronde ventilatieopeningen met rollagen. Staafankers. Inwendig is de oorspronkelijke indeling grotendeels bewaard gebleven. Rechts van de ingang bevond zich het dorpscafé, rechts het woonhuis. Het café is, hoewel sinds 1983 gesloten, met inrichting nog geheel intact. De twee zware, in de muur opgelegde moerbalken worden in deze ongedeelde ruimte halverwege ondersteund door stijlen. Deze zijn na de verbouwing in ongeveer 1920 gekomen; eerst was hier een opkamer tot aan de zijgevel onder de bierkei der van de brouwerij en het huis. Van kelder en café-bieropslag is de trap nog aanwezig. De stallen en schuur zijn nog in gebruik als veestal en hierin is het melkvee gehuisvest en vindt huisverkoop plaats.

Waardering

De langgevelboerderij annex dorpscafé met stallen en schuur is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van de combinatie van langgevelboerderij en dorpscafé op het platteland. Het pand is van belang voor de geschiedenis van de bierbrouwerij en de economische ontwikkeling van de streek. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditioneel materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur, met name de intacte caféruimte en stallen. Het heeft ensemblewaarde in samenhang met de brouwerij en is straatbeeldbepalend.

Rijksmonument: 19

Rijksmonument: 20

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 23 juni 2004
Monumentnummer: 526652

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Peperstraat
Huisnummer: 56/56A
Monument: winkel-woonhuis grote Leijenhuijsinge

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: F
Nummer: 2482

OMSCHRIJVING

Inleiding

WINKEL-WOONHUIS, oorspronkelijk valkeniershuis bekend als "Leyenhuijsinge" en daterend uit 1664. Gewijzigd in XIXB en tot winkel verbouwd ca. 1925. Het huis ligt aan een driehoekig pleintje en is gebouwd in Ambachtelijk traditionele stijl. Achter het pand een notenboom met een stamotrek van ca. 150 cm.

Beschrijving

Eenlaags pand met zadeldak tussen tuitgevels, gesmoorde Hollandse pannen op het voordakvlak, gemengd met rode op het achterdakvlak. Aan de achterzijde een oude haakse aanbouw onder lager aanzettend zadeldak met Muldenpannen, aangekapt en met wolfseinde. Het pand is boven een gepleisterde plint opgetrokken uit grootformaat handvormsteen (22/22,5 x 10 5/11 x 5/5 5 cm) in kruisverband met klezoren. In het midden een vernieuwde voordeur (winkeldeur) met 9-ruits bovenlicht van geel glas in een gepleisterde omlijsting. Rechts twee vensters met T-ramen (schuiframen), het bovenlicht 8-ruits, aan beide zijden 3 duimen, stenen lekdorpels. Links een groot etalagevenster met driedelig bovenlicht; in ieder deel 6 ruiten met geel glas. Gepleisterde omlijsting. Uiterst links een opkamervenster met 8-ruits bovenlicht en twee draairamen ter plaatse van een oorspronkelijk schuifraam. Duimen, hardstenen lekdorpel. Daaronder een getralied keldervenster met 2-ruits raam, een halfcirkelvormige ontlastingsboog met strekken, afgedekt door koppen op hun plat. Uitgesmede krulankers die het jaar 1664 vormen. Bakgoot op houten consoles. Links is tussen het onderhavige object en het buurpand uit hergebruikte handvormsteen ca. 1990 een muur met poort gebouwd van dezelfde hoogte als de voorgevel die ten dele een transparante verbindinggang verdekt. De zijgevel links is een tuitgevel en heeft vlechtingen, aanzetten en een toppilaster.

Rijksmonument: 20

Uitgesmede krulankers. Links en rechts op zolderniveau sporen van kleine vensters. Links een groot venster, in het midden een nieuwe doorbraak ten behoeve van een transparante verbindingsgang met het buurpand. De zijgevel rechts is in opzet nagenoeg identiek. Op zolderniveau twee vernieuwde 2-ruitsvensters onder halfcirkelvormige ontlastingsboog uit koppen, hardstenen lekdorpels. De achtergevel is voor zover niet aan het oog onttrokken door de aanbouw, geheel gepleisterd. Daarin twee vensters met dubbele luiken. Kozijnen en ramen zijn crèmekleurig, deur en luiken standgroen, gepleisterde onderdelen donkergrijs geschilderd.

Inwendig is de oorspronkelijke indeling grotendeels bewaar gebleven. Plafonds met oude balklagen. De vensters aan de voorzijde hebben nog de oorspronkelijke binnenprofielen van de vroegere kruisvensters bewaard die naar beneden toe vergroot zijn. In de aanbouw een bakoven.

Waardering

Het winkel-woonhuis uit 1664 is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een valkeniershuis. Het pand heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. Het pand heeft zeldzaamheidswaarde vanwege ouderdom en typologische betekenis. Het heeft ensemblewaarde door zijn situering aan een pleintje in de kom van het dorp.

Rijksmonument: 20

Rijksmonument: 21

Onderstaand monument is een rijksmonument in de zin van de Monumentenwet.

Datum besluit: 11 juli 2004
Monumentnummer: 526771

PLAATSELIJKE AANDUIDING

Plaats: Valkenswaard
Straat: Achterste Brug
Huisnummer: 14
Monument; kortegevelboerderij

KADASTRALE AANDUIDING

Kadastraal gemeente: Valkenswaard
Sectie: F
Nummer: 280

OMSCHRIJVING

Omschrijving COMPLEX

Inleiding

Markant complex bestaande uit een voormalige KORTGEVELBOERDERIJ en een vrijstaande SCHUUR, opgetrokken in ambachtelijk traditionele bouwtrant. De boerderij dateert uit XVIIB en is in XIXB ingrijpend gewijzigd. De schuur dateert uit XVIIB-XVIII. Het complex is gesitueerd aan een kruising van (zand)wegen in de afgelegen buurtschap Achterste Brug. Rondom linden en hagen, het erf tussen boerderij en schuur is geplaveid. Het complex is in gebruik als woonboerderij met berging.

Omschrijving

De boerderij onder afgewolfd zadeldak staat met de nok haaks op de weg. Onmiddellijk aan de weg ligt met de nok evenwijdig een vrijstaande schuur met dwarsdeel onder schilddak. Vanwege zijn ligging aan een kruispunt van wegen heeft het complex een bijzondere uitstraling.

Waardering

Het complex bestaande uit een voormalige kortgevelboerderij en een vrijstaande schuur is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een zich in de loop der eeuwen uitbreidende en verjongende kortgevelboerderij met vrijstaande schuur die de ontwikkeling naar een langgevelboerderij illustreert. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. Het heeft betekenis voor de bouwhistorie vanwege de afleesbaarheid van bouwsporen.

Rijksmonument: 21

Het heeft zeldzaamheidswaarde vanwege de ouderdom en de gemetselde schoorsteen 'op stervormige plattegrond. Het heeft ensemblewaarde in de landelijke context van de buurtschap Achterste Brug en is straatbeeldbepalend.

Omschrijving onderdeel deel 1 KORTGEVELBOERDERIJ

Inleiding

Kortgevelboerderij, opgetrokken in ambachtelijk traditionele bouwtrant en daterend uit XVIIB. In XIXB ingrijpend gewijzigd en uitgebreid tot langgevelboerderij. Circa 1980 verbouwd tot woonhuis. Aan de weg een vrijstaande schuur en enkele volwassen linden.

Omschrijving

De boerderij onder afgewolfd zadeldak met gesmoorde muldenpannen op het wolfeinde boven het voormalig woongedeelte en overigens grijze betonpannen is op een rechthoekige plattegrond opgetrokken uit handvormbaksteen in kruisverband. De korte gevel met de hoofdingang is ouder dan de overige gevels en dateert nog uit XVIIB. In het midden een groot venster met 20-ruits schuifraam en dubbele luiken. Er boven sporen van ontlastingsbogen van twee oudere vensters. Links daarnaast de vernieuwde voordeur. Uiterst links een klein 6-ruits raam. Uiterst rechts het opkamervenster met ontlastingsboog met strekken. Direct onder de wolfseinden links en rechts een luik in kozijn met overstekende onder- en bovenkalven. Vlechtingen met bouwsporen van verhoging van de kap. Lelieankers. Op de scheiding van het vroegere woongedeelte en het bedrijfs gedeelte een bijzondere, decoratief gemetselde schoorsteen met stervormige doorsnede op de nok. De lange rechtergevel heeft na een verbouwing in XIXB waarbij het muurwerk geheel vernieuwd werd, het karakter van de voorgevel van een langgevelboerderij gekregen. Ter plaatse van het woongedeelte een venster met 20-ruits schuifraam en dubbele luiken, lekdorpel. Rechts een deur met 3-ruits bovenlicht. Ter hoogte van de voormalige stal vensters met 6-ruits ramen en dubbele luiken met lekdorpel. In een venster met 4-ruits raam veranderde staldeur. Dubbele deeldeuren, oorspronkelijk toegang gevend tot een dwarsdeel. Staaf- en X-vormige muurankers. Tijdens de restauratie zijn alle kozijnen, vensters, deuren en luiken vervangen.

Waardering

De voormalige kortgevelboerderij uit XVIIB, in XIXB gewijzigd, is van algemeen belang. Ze heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een zich in de loop der eeuwen uitbreidende en verjongende kortgevelboerderij met vrijstaande schuur die de ontwikkeling naar een langgevelboerderij illustreert. De boerderij heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in- en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. De boerderij is van belang voor de bouwgeschiedenis vanwege de afleesbaarheid van de bouwsporen. Het pand heeft zeldzaamheidswaarde vanwege de ouderdom en de gemetselde schoorsteen met stervormige doorsnede. Samen met de bijbehorende vrijstaande schuur heeft de boerderij ensemblewaarde in de landelijke context van de buurtschap Achterste Brug. Het pand is straatbeeldbepalend.

Omschrijving onderdeel deel 2 VRIJSTAANDE SCHUUR

Inleiding

Vrijstaande schuur is opgetrokken in ambachtelijk traditionele bouwtrant en daterend uit XVIIB-XVIII. De schuur behoort bij een kortgevelboerderij en is gesitueerd aan een kruising van zandwegen in de afgelegen buurtschap Achterste Brug. Restauratie circa 1990.

Rijksmonument: 21

Omschrijving

De schuur met dwarsdeel, boven een gepleisterde en geteerde plint opgetrokken uit handvormbaksteen in kruisverband, ligt onmiddellijk aan de weg met de nok evenwijdig. Het schilddak is gedekt met rode en gesmoorde Hollandse pannen. In het midden van de lange, aan de weg gelegen zijde een grote dubbele deel deur waarvoor het dak golvend is opgelicht. Rechts beneden deels in de plint een hardstenen peilsteen met de tekst: "32 Mr P.V. 40 cMr boven AP".

Waardering

De vrijstaande schuur uit XVIIB-XVIII is van algemeen belang. Zij heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een vrijstaande schuur behorend bij een kortgevelboerderij. De schuur heeft architectuurhistorische waarde vanwege de in en uitwendig gaaf behouden hoofdstructuur en het traditionele materiaalgebruik alsmede vanwege onderdelen van het interieur. De schuur heeft samen met de bijbehorende kortgevel boerderij ensemblewaarde in de landelijke context van de buurtschap Achterste Brug en is straatbeeldbepalend.

Rijksmonument: 21

